

Sygn. akt III Cz 115/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy
w następującym składzie :

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Dyrda

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 lutego 2016 roku

sprawy z urzędu

przy udziale D. P. (1) i B. K.

o wydanie zarządzeń opiekuńczych wobec małoletnich B. P. i D. P. (2)

na skutek zażalenia uczestnika D. P. (1)

na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 14 grudnia 2015 r., sygn. akt IV Nsm 571/14

postanawia :

oddalić zażalenie.

SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Cz 115/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Gliwicach rozstrzygnięciem zawartym w punkcie 2 oddalił wnioski uczestnika postępowania o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, uznając, że nie zaistniała potrzeba udziału po stronie uczestnika postępowania profesjonalnego pełnomocnika, gdyż składane przez niego oświadczenia są logiczne i spójne, a efektywna obrona w przedmiotowej sprawie nie wymaga znacznej znajomości przepisów prawa. Z tych względów Sąd nie stwierdził istnienia przesłanek z art. 117 § 5 k.p.c.

Zażalenie na to postanowienie wniósł uczestnik postępowania podnosząc błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że składane przez niego oświadczenia są logiczne i spójne, podczas gdy w formułowaniu oświadczeń korzysta on z pomocy wychowawcy i innych osadzonych. Nadto podniósł, że wobec aktualnej niemożności korzystania z Internetu nie ma możliwości zapoznania się z przepisami prawa, a posiadane wykształcenie jak również fakt izolacji penitencjarnej trudno będzie mu uzasadniać naruszenie przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie mogło odnieść skutku.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.p.c. i art. 117 § 2 k.p.c. osoba fizyczna, zarówno zwolniona jak i niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Sąd, zgodnie z art. 117 § 5 k.p.c. stwierdzi, że uwzględni wniosek o ustanowienie

adwokata lub radcy prawnego, tylko w sytuacji gdy udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Podstawowym zadaniem Sądu jest więc rozpatrzenie celowości udziału adwokata w sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 1972r., I PZ 6/72).

Uwzględnienie takiego wniosku uzależnione jest od całokształtu okoliczności, a więc zarówno charakteru sprawy jak również postępowania wnioskującego. Rozpoznając taki wniosek nie można również pominąć, że w świetle aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, pomimo, iż co do zasady, odmowa ustanowienia dla strony adwokata z urzędu nie może być kwalifikowana jako pozbawienie strony możliwości obrony jej praw, co ma swoje implikacje procesowe, to jednak w sytuacji, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje podstawową niezajomość reguł postępowania sądowego lub nieporadność, skutkującą tym, że nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości jej prowadzenia, postępowanie kontynuowane po odmowie takiej stronie ustanowienia pełnomocnika z urzędu, może prowadzić do pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, a tym samym nieważności postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013r., II CSK 322/12; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2009r., II CSK 64/09). Kluczową przesłanką ustanowienia pełnomocnika z urzędu jest celowość jego udziału w sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 1972r., I PZ 6/72, LEX nr 7069).

Uwzględniając wskazane powyżej okoliczności Sąd Okręgowy podziela wnioski Sądu Rejonowego, że udział pełnomocnika w celu reprezentowania uczestnika postępowania w niniejszym postępowaniu nie jest konieczny. Ustanowienie pełnomocnika z urzędu jest instytucją wyjątkową.

Z tych względów za niewystarczające należy uznać powołanie się przez uczestnika postępowania, na okoliczność jego obawy, że nie poradzi sobie z problematyką postępowania, jak również brak wykształcenia i izolację penitencjarną. Zwrócić należy uwagę, że sama obawa przed postępowaniem, a więc subiektywny stan obawy o wynik postępowania, nie może stanowić podstawy do uwzględnienia jej wniosku, tym bardziej, że niniejsze postępowanie jest sprawą typową, a na tym etapie postępowania, nie sposób stwierdzić, aby zachodziły jakiegokolwiek nadzwyczajne okoliczności, które wymagały korzystania przez uczestnika postępowania z pomocy zawodowego pełnomocnika.

Uznać zatem należało, że uczestnik postępowania, swoim zachowaniem wykazuje wystarczającą znajomość reguł, w szczególności składając prawidłowe środki odwoławcze, jak również formułując swoje stanowisko w sposób jasny, zrozumiały, więc odmowa ustanowienia adwokata nie może być oceniona jako prowadzące do nieważności postępowania pozbawienie strony możliwości obrony swych praw (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2009r., II CSK 64/09).

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji w oparciu o art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

SSO Andrzej Dyrda